

Høringsnotat

Forslag til endringer i dagpengeforskriften (gjennomføring av konvensjon om trygdekoordinering med Storbritannia)

Høringsfrist: 18. desember 2023

Innhold

1	Innledning	3
2	Bakgrunn.....	3
3	Gjennomføring av sammenleggingsreglene i norsk rett	4
3.1	Gjeldende rett	4
3.2	Departementets vurdering og forslag	5
4	Gjennomføring av beregningsreglene i norsk rett.....	6
4.1	Gjeldende rett	6
4.2	Departementets vurdering og forslag	7
5	Økonomiske og administrative konsekvenser	7
6	Departementets forslag til endringer i dagpengeforskriften	7

1 Innledning

Arbeids- og inkluderingsdepartementet foreslår i dette høringsnotatet å endre reglene i forskrift 16. september 1998 nr. 890 om dagpenger under arbeidsløshet (dagpengeforskriften) som følge av at det er inngått en konvensjon om koordinering av trygdeordninger mellom Storbritannia og EØS/EFTA-statene Island, Liechtenstein og Norge. Konvensjonen vil langt på vei erstatte dagens bilaterale avtale mellom Norge og Storbritannia, og den vil sammen med separasjonsavtalen mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia regulere trygdekoordineringen mellom Norge og Storbritannia. Den bilaterale avtalen vil fortsatt gjelde for personer som beveger seg mellom Norge, inkludert Svalbard, og øyene Jersey og Man.

I [Prop. 5 LS \(2023-2024\) Endringer i folketrygdloven \(gjennomføring av konvensjon av 30. juni 2023 om trygdekoordinering mellom Island, Liechtenstein, Norge og Storbritannia\)](#) og [samtykke til inngåelse av konvensjon av 30. juni 2023 om trygdekoordinering mellom Island, Liechtenstein, Norge og Storbritannia](#) foreslår regjeringen nødvendige endringer i folketrygdloven for å gjennomføre konvensjonen i norsk rett. Proposisjonen ble fremmet i statsråd 20. oktober 2023 og er til [behandling i Arbeids- og sosialkomiteen](#) på Stortinget. Komiteen skal avgi sin innstilling innen 30. november 2023. Forslag til endringer i folketrygdloven har vært på offentlig høring, se [høringsnotat av 24. august 2023](#).

I tillegg til lovendringene kreves det også endringer i dagpengeforskriften for å gjennomføre konvensjonens regler om sammenlegging og beregning av arbeidsløshetsytelser. Departementet foreslår derfor i dette høringsnotatet endringer i dagpengeforskriften kapittel 7 og 13.

2 Bakgrunn

Retten til dagpenger er regulert i folketrygdloven kapittel 4 og den tilhørende dagpengeforskriften. Medlemmer av folketrygden som har tapt arbeidsinntekt som følge av at de er blitt arbeidsløse, og som hovedregel oppholder seg i Norge, kan få dagpenger etter folketrygdloven §§ 4-1 og 4-2. Etter folketrygdloven § 4-3 må arbeidstiden ha blitt redusert med minst 50 prosent sammenlignet med arbeidstiden før arbeidsløsheten. For å få dagpenger må den tidligere arbeidsinntekten etter folketrygdloven § 4-4, svare til minst 1,5 ganger grunnbeløpet i folketrygden (G) de siste 12 kalendermånedene før dagpengesøknaden er fremmet, eller minst 3 G innenfor de siste 36 kalendermånedene før søknaden. Et grunnleggende vilkår for rett til dagpenger er vilkåret om å være «reell arbeidssøker», jf. folketrygdloven § 4-5, som innebærer at man aktivt må søke arbeid og være villig og i stand til å ta ethvert arbeid på hel- eller deltid, hvor som helst i landet.

Konvensjonen om trygdekoordinering mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia er basert på trygdekoordineringsbestemmelsene, herunder en protokoll om trygdekoordinering, i handels- og samarbeidsavtalen som ble inngått mellom EU og Storbritannia 24. desember 2020. Utgangspunktet for forhandlingene mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia var å speile avtalen mellom EU og Storbritannia i størst mulig grad, slik at tilnærmet det samme regelverket vil gjelde i hele EØS samt Storbritannia. Trygdekoordineringsprotokollen i handels- og samarbeidsavtalen mellom EU og Storbritannia og den nye konvensjonen mellom Storbritannia og EØS/EFTA-statene bygger i stor grad på trygdeforordningen og den

tilhørende gjennomføringsforordningen¹. Samtidig må konvensjonen anses som en selvstendig folkerettslig avtale som skal tolkes og anvendes uavhengig av trygdeforordningen og rettsutviklingen i EU/EØS. For å sikre lik tolkning og anvendelse vil det blant annet bli opprettet en blandet administrativ komité.

Konvensjonen består av en hoveddel, som inneholder de materielle bestemmelsene. I tillegg finnes det sju vedlegg, der vedlegg 1 er gjennomføringsdelen med tillegg og vedleggene 2 til 7 inneholder materielle presiseringer til konvensjonen. Ytelser ved arbeidsløshet er regulert i artikkel 58 og 59 i kapittel 6 i del III i hoveddelen. Artikkel 58 gir særskilte sammenleggingsregler, mens artikkel 59 gir regler om beregning av arbeidsløshetsytelser. Dagpenger fra Norge kan ikke eksporteres til Storbritannia, jf. artikkel 10 i konvensjonen som er nærmere omtalt i punkt 4.2.1 i høringsnotat av 24. august 2023 og i punkt 5.2.1 i Prop. 5 LS (2023-2024).

For å gjennomføre konvensjonens sammenleggings- og beregningsregler i norsk rett, kreves det endringer i dagpengeforskriften §§ 7-2, 13-1 og 13-2.

3 Gjennomføring av sammenleggingsreglene i norsk rett

3.1 Gjeldende rett

Det følger av artikkel 58 (1) i konvensjonen at dersom det i nasjonal lovgivning er et vilkår for å oppnå, beholde eller få tilbake rett til ytelser, eller for at denne retten skal ha en viss varighet, at den arbeidsløse har tilbakelagt trygdeperioder, arbeidsperioder eller perioder med selvstendig næringsvirksomhet, så skal den kompetente stat i den utstrekning det er nødvendig, ta hensyn til tilsvarende trygdeperioder, arbeidsperioder eller perioder med selvstendig næringsvirksomhet tilbakelagt i andre stater, som om disse var tilbakelagt i den kompetente stat. Dette gjelder likevel bare trygdetid som ville gitt rett til ytelser ved arbeidsløshet etter den kompetente stats lovgivning. Det følger videre av artikkel 58 (2) at anvendelsen av reglene om sammenlegging forutsetter at arbeidssøkerens siste trygdeperiode, arbeidsperiode eller periode med selvstendig næringsvirksomhet er fra den staten der krav om arbeidsløshetsytelser blir satt frem.

I folketrygdloven kapittel 4 oppstilles det ikke noe direkte krav til trygdetid for retten til norske dagpenger ved arbeidsløshet. Hensynet til tilknytning til Norge ivaretas i stedet ved at det kreves medlemskap i folketrygden og gjennom kravet om en arbeidsinntekt fra Norge de siste tolv månedene før søknadstidspunktet på minst 1,5 G, eventuelt 3 G de siste 36 månedene (jf. § 4-4). Etter sin ordlyd regulerer ikke artikkel 58 i konvensjonen tilfeller der staten ikke stiller krav om trygde- og arbeidsperioder av en viss varighet, men i stedet krever at søkeren har hatt en viss arbeidsinntekt utbetalt innenfor en bestemt referanseperiode. Departementet legger imidlertid til grunn at bestemmelsen om sammenlegging i artikkel 58, på samme måte som sammenleggingsreglene i trygdeforordningen, skal få anvendelse for norske dagpenger selv om folketrygdloven stiller krav om en viss opptjent inntekt i stedet for en viss opptjeningstid.

---

¹ Europaparlamentets- og rådsforordningene (EF) nr. 883/2004 om koordinering av trygdeordninger og (EF) 987/2009 om fastsettelse av nærmere regler for gjennomføring av forordning (EF) nr. 883/2004

3.2 Departementets vurdering og forslag

Forskjellene i lønnsnivå mellom Norge og Storbritannia kan gjøre det vanskelig å tjene opp rett til norske dagpenger på grunnlag av arbeid i Storbritannia dersom man legger sammen inntekten krone for krone. For å ivareta konvensjonens prinsipp om likebehandling i artikkel 8 og 9, legges det derfor opp til å bruke uker i arbeid i Storbritannia og ikke inntekt fra Storbritannia i de tilfeller sammenleggingsreglene i konvensjonen mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia kommer til anvendelse. Dette er den samme løsningen som brukes ved sammenlegging av arbeid fra andre EØS-stater, for EØS-borgere som er omfattet av trygdeforordningen.

Minsteinntektskravet konverteres til et krav om opptjeningstid for EØS-borgere i henhold til særreglene i dagpengeforskriften § 13-1. Det følger av denne bestemmelsen at kvalifikasjonskravet i folketrygdloven § 4-4 anses oppfylt når arbeidssøkeren har arbeidet henholdsvis 16 uker på fulltid de siste 12 månedene før søknadstidspunktet, eller 32 uker de siste 36 månedene. Periodene på henholdsvis 16 og 32 uker tilsvarer om lag den perioden en person med gjennomsnittlig lønn fra industrien må jobbe for å fylle inntektskravet som er satt i folketrygdloven § 4-4.² Som følge av at inntekt fra næringsvirksomhet ikke gir rett til dagpenger etter folketrygdloven, vil heller ikke arbeid som næringsdrivende i andre EØS-stater kunne gi rett til dagpenger.

Det må også tas hensyn til inntekt opptjent i en annen EØS-stat ved fastsetting av maksimal stønadsperiode for dagpenger, jf. folketrygdloven § 4-15. Den maksimale stønadsperioden fastsettes på grunnlag av stønadmottakerens tidligere arbeidsinntekt slik denne er fastsatt etter folketrygdloven § 4-4. Forskjellene i lønnsnivået kan gjøre det vanskelig å fastsette riktig dagpengeperiode for de som får innvilget dagpenger på grunnlag av sammenlegging av perioder fra andre EØS-stater. I dagpengeforskriften § 13-2 er det derfor gitt særlige regler for fastsetting av stønadsperioden for dagpenger basert på uker med arbeid fra andre EØS-stater. Arbeid på fulltid i minst 21 uker i løpet av de siste 12 avsluttede kalendermånedene eller i gjennomsnitt av de 36 siste avsluttede kalendermånedene før søknad om dagpenger settes frem, anses å tilsvare en minsteinntekt på 2 G som i henhold til folketrygdloven § 4-15 første ledd første punktum gir en dagpengeperiode på 104 uker. Ved arbeidsperioder som utgjør mindre enn 21 uker, blir dagpengeperioden satt til 52 uker, jf. dagpengeforskriften § 13-2 andre ledd og folketrygdloven § 4-15 første ledd andre punktum.

Departementet foreslår å utvide anvendelsesområdet for særreglene i dagpengeforskriften §§ 13-1 og 13-2, slik at disse også gjelder for personer som omfattes av konvensjonen mellom EØS/EFTA-statene og Storbritannia. Forslaget innebærer at britiske borgere som er omfattet av konvensjonen og som har hatt sitt siste arbeidsforhold i Norge, oppfyller minsteinntektskravet i folketrygdloven § 4-4 hvis de har arbeidet henholdsvis 16 uker på fulltid de siste 12 månedene før søknadstidspunktet, eller 32 uker de siste 36 månedene. Arbeid på fulltid i 21 uker vil gi en stønadsperiode på 104 uker, mens arbeid i mindre enn 21 uker gir en dagpengeperiode på 52 uker.

---

² Basert på rapporter fra det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene (TBU).

Forslaget betyr i praksis at Arbeids- og velferdsetaten kan behandle søknader om dagpenger fra britiske borgere som er omfattet av denne konvensjonen, på samme måte som søknader om dagpenger fra EØS-borgere som er omfattet av trygdeforordningen.

I NOU 2021: 8 *Trygd over landegrensene* er det reist spørsmål om særreglene i dagpengeforskriften er forenlige med sammenleggingsreglene i trygdeforordningen artikkel 61 nr. 1. Trygdekoordineringsutvalget viste til at Danmark nylig har valgt å løse utfordringen med et høyt lønnsnivå ved å innføre indeksering av inntektene fra andre EØS-stater. I lys av endringene i Danmark mente utvalget at det bør utredes nærmere om tilsvarende også bør gjøres i Norge. Departementet ba i [høringsnotat av 17. desember 2021 om forslag til endringer i forskrift om dagpenger under arbeidsløshet \(oppfølging av NOU 2021: 8\)](#) om høringsinstansenes syn på en eventuell omlegging av dagens sammenleggingsregler til en ny indekseringsløsning etter dansk modell. Høringsinnspillene er under oppfølging, og departementet gjør oppmerksom på at en eventuell omlegging til indeksregulering også vil gjelde for britiske borgere omfattet av denne konvensjonen.

4 Gjennomføring av beregningsreglene i norsk rett

4.1 Gjeldende rett

Etter konvensjonen artikkel 59 (1) skal lønn eller yrkesinntekt den berørte personen hadde i sitt siste arbeid i den kompetente staten legges til grunn for beregningen av arbeidsløshetsytelsen. Det følger videre av artikkel 59 (2) at hvis den kompetente stats lovgivning gir en bestemt referanseperiode for fastsettelsen av lønn eller yrkesinntekt for å beregne ytelsen, og den berørte person har vært undergitt en annen stats lovgivning i hele eller deler av referanseperioden, skal den kompetente stat bare ta hensyn til lønnen eller yrkesinntekten mottatt under deres siste aktivitet som ansatt eller selvstendig næringsdrivende i henhold til denne lovgivningen.

Folketrygdloven § 4-11 bestemmer at grunnlaget for beregningen av dagpenger er søkerens brutto arbeidsinntekt de siste tolv månedene, eventuelt gjennomsnittlig brutto arbeidsinntekt i de siste 36 månedene før søknadstidspunktet. I tillegg til arbeidsinntekt medregnes brutto utbetalte ytelser etter kapitlene 4 (dagpenger), 8 (sykepenger), 9 (stønad ved barns og andre nærstående sykdom) og 14 (ytelser ved svangerskap, fødsel og adopsjon) i loven.

Britiske borgere som er omfattet av konvensjonen og som innvilges dagpenger i Norge, vil få beregnet dagpengesatsen på bakgrunn av brutto arbeidsinntekt fra deres siste arbeid i Norge.

Artikkel 45 i kapittel 5 i del III i gjennomføringsdelen regulerer ytelser ved arbeidsløshet. Bestemmelsen slår fast at artikkel 11 om sammenlegging av perioder i gjennomføringsdelen gjelder mutatis mutandis (med alle nødvendige endringer) for artikkel 58 i hoveddelen som gir spesielle regler for sammenlegging av trygdeperioder, arbeidsperioder eller perioder med selvstendig næringsvirksomhet. Berørte personer kan fremlegge dokumentasjon for den kompetente stat på tilbakelagte opptjeningsperioder i forbindelse med deres siste aktivitet som ansatt eller selvstendig næringsdrivende i henhold til en annen stats lovgivning.

Det følger videre av bestemmelsen at den kompetente stat ved beregning av arbeidsløshetsytelser skal ta hensyn til andre familiemedlemmer som oppholder seg i en annen stat dersom størrelsen på ytelsen også beregnes på bakgrunn av antallet familiemedlemmer. Dette gjelder likevel ikke hvis familiemedlemmer som oppholder seg i den andre stat, har rett til arbeidsløshetsytelser som beregnes på grunnlag av antall familiemedlemmer.

4.2 Departementets vurdering og forslag

Det følger av folketrygdloven § 4-12 andre ledd at det skal gis barnetillegg til den som forsørger barn som selv er medlem i folketrygden og som oppholder seg i Norge. Bestemmelsen må tolkes i lys av Norges internasjonale forpliktelser. Det følger derfor av dagpengeforskriften § 7-2 at barnetilletget også skal gis til stønadmottakere som forsørger barn bosatt i et annet EØS-land, Norden eller Sveits. Det samme gjelder for barn bosatt i Storbritannia som forsørges av en dagpengemottaker som er omfattet av EØS/EFTA-landenes separasjonsavtale med Storbritannia, jf. § 7-2 andre ledd.

Artikkel 45 i gjennomføringsdelen innebærer at barnetilletget etter folketrygdloven § 4-12 andre ledd skal gis til britiske dagpengemottakere som forsørger barn som oppholder seg i Storbritannia, med mindre andre familiemedlemmer i Storbritannia mottar arbeidsløshetsytelser som også beregnes på bakgrunn av antallet familiemedlemmer.

Departementet foreslår å utvide virkeområdet til dagpengeforskriften § 7-2, slik at det kommer tydelig frem at bestemmelsen også gjelder for britiske borgere som er omfattet av EØS/EFTA-landenes konvensjon om trygdekoordinering med Storbritannia og som forsørger barn bosatt i Storbritannia.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

De foreslåtte endringene i dagpengeforskriften har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser som sådan. For en nærmere omtale av de økonomiske og administrative konsekvensene som følge av den nye konvensjonen om trygdekoordinering mellom EØS/EFTA og Storbritannia vises det til punkt 6 i Prop. 5 LS (2023-2024). Det fremgår her at de administrative og økonomiske konsekvensene av den nye konvensjonen sammenlignet med dagens regler for ytelser ved arbeidsløshet anslås å være ubetydelige.

6 Departementets forslag til endringer i dagpengeforskriften

Departementet foreslår følgende endringer i dagpengeforskriften kapittel 7 og 13:

§ 7-2 andre ledd endres til:

«For et medlem som omfattes av EØS/EFTA-landenes separasjonsavtale med Storbritannia eller av EØS/EFTA-landenes konvensjon om trygdekoordinering med Storbritannia, gjelder første ledd tilsvarende for barn som oppholder seg i Storbritannia.»

§ 13-1 første ledd nytt andre punktum skal lyde:

«For et medlem som omfattes av EØS/EFTA-landenes konvensjon om trygdekoordinering med Storbritannia, gjelder første punktum tilsvarende for arbeidsperioder og likestilte perioder i Storbritannia.»

§ 13-2 første ledd nytt andre punktum skal lyde:

«For et medlem som omfattes av EØS/EFTA-landenes konvensjon om trygdekoordinering med Storbritannia, gjelder første punktum tilsvarende for arbeids- og trygdeperioder fra Storbritannia.»